

FoU-statistikk 2015 for universitets- og høyskolesektoren

FoU-utgiftene ved norske universiteter, høyskoler og universitetssykehus utgjorde 18,7 milliarder kroner i 2015. Det gir en økning på 2,7 milliarder kroner fra 2013. Korrigert for lønns- og prisstigning innebærer det en realvekst på 11 prosent i toårsperioden 2013 til 2015 og nær 9 prosent vekst fra 2014 til 2015.

Andelen kapitalutgifter og lønn øker

Det var en liten økning i andelen kapitalutgifter og lønnsutgifter i forhold til fordelingen ved siste totalundersøkelse for 2013. Driftsutgifter utgjorde 92 prosent av FoU-utgiftene, mens kapitalutgifter stod for 8 prosent i 2015. Byggeaktivitet i forbindelse med samlokaliseringen av Universitetet for miljø og biovitenskap og Norges veterinærhøgskole forklarer en god del av veksten i kapitalutgiftene. Lønn utgjorde 58 prosent i 2015 mot 56 prosent i 2013. FoU-utgifter til vitenskapelig utstyr økte fra 420 millioner kroner i 2013 til nærmere 520 millioner kroner i 2015.

FoU-utgifter i universitets- og høyskolesektoren i 2015 etter institusjonstype og finansieringskilde. Mill. kr.

Institusjonstype	Næringslivet	Offentlige kilder		Andre kilder	Utlandet		Totalt
		Totalt	Herav Norges forskningsråd		Totalt	Herav EU-midler	
Universiteter	447	11 067	2 278	392	479	364	12 386
Vitenskapelige høyskoler m.fl.	48	1 062	68	17	10	7	1 138
Statlige høyskoler	53	1 877	219	33	36	26	1 999
Helseforetak med universitetssykehusfunksjon	38	2 915	217	197	36	12	3 186
Totalt	586	16 922	2 782	639	561	409	18 709
Prosent	3,1	90,4	14,9	3,4	3,0	2,2	100,0
Prosentvis realendring 2013–2015	-15,6	11,3	6,9	27,3	21,1	20,2	11,0

Kilde: NIFU/FoU-statistikk

Offentlig finansiering dominerer

Offentlige finansieringskilder stod for 90 prosent av total FoU i 2015 (mot under 89 prosent i 2013), inkludert basisfinansiering, forskningsrådsmidler og oppdragsinntekter fra offentlige etater og institusjoner. Finansiering fra Norges forskningsråd utgjorde 15 prosent av total FoU. Utland, næringsliv og andre kilder (fond, gaver og egne inntekter) finansierte 3 prosent hver av sektorens FoU-virksomheten. Finansiering fra EU økte fra 320 millioner kroner i 2013 til 410 millioner i 2015.

Sterkere vekst fra 2013 til 2015 enn i foregående toårsperiode

Totalt var det en realvekst i sektorens FoU-utgifter fra 2013 til 2015 på 11 prosent, den tilsvarende veksten fra 2011 til 2013 var på under fem prosent. I 2015 var det offentlige finansieringskilder som økte mest i absolutte beløp, med over 2 milliarder kroner fra 2013. Veksten i offentlige midler var på samme nivå som total vekst i sektoren. Basisfinansiering hadde en realvekst på 13 prosent i 2015. Finansiering fra departementer mv. utenom basisfinansiering, hadde 3 prosent realvekst. Finansieringen fra Norges forskningsråd økte med over 300 millioner kroner, eller 7 prosent, etter en realnedgang i foregående toårsperiode. Finansiering fra næringslivet hadde en nedgang på 90 millioner tilsvarende en realnedgang på over 15 prosent i toårsperioden.¹ Høyest realvekst hadde midler fra andre kilder (27 prosent), utland (21 prosent), samt fylker og kommuner (23 prosent).

¹ For 2015 har det vært endringer i prosedyre for innsamling av administrative data for å produsere FoU-statistikk. Dette kan ha påvirket resultatene, f.eks. når det gjelder skillet mellom ulike eksterne finansieringskilder.

Institusjonelle endringer

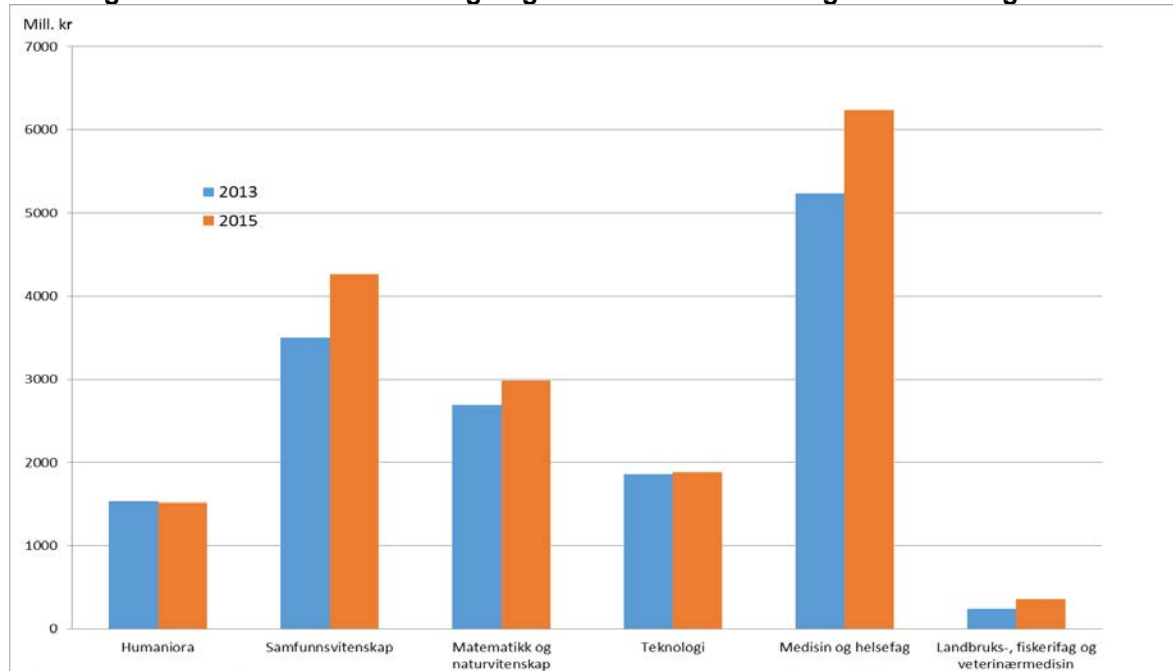
FoU-statistikken presenteres etter institusjonslandskapet i 2015. I forhold til 2013 er to enheter fra Instituttsektoren nå klassifisert i universitets- og høgskolesektoren: NOVA Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring og AFI Arbeidsforskningsinstituttet har begge blitt del av Høgskolen i Oslo og Akershus. Innad i sektoren har Høgskolen i Finnmark fusjonert med UiT Norges arktiske universitet. Høgskolene i Buskerud og Vestfold er slått sammen til Høgskolen i Buskerud og Vestfold. Norges Veterinærhøgskole og Universitetet for miljø- og biovitenskap har fusjonert til Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

Statlige høgskolers andel av FoU-utgiftene i sektoren økte fra 9 til 11 prosent fra 2013 til 2015. Universitetenes andel var på 66 prosent i 2015, samme andel som i 2013. Helseforetak med universitetssykehusfunksjon, som etter internasjonale retningslinjer inngår i universitets- og høgskolesektoren, stod for 17 prosent av FoU-utgiftene i 2015, og er dermed nesten uendret i forhold til i 2013. Andelen FoU ved andre læresteder gikk ned fra 7,5 til 6 prosent.

1 200 flere FoU-årsverk

24 600 forskere og annet faglig personale (hoder) deltok i FoU i universitets- og høgskolesektoren i 2015, 48 prosent av disse var kvinner, en økning fra 47 prosent i 2013. Det ble utført nær 14 000 FoU-årsverk i sektoren i 2015, hvorav 11 000 ble utført av forskere/faglig personale, øvrige årsverk gjaldt teknisk eller administrativt personale. Dette gir en samlet vekst på drøyt 1 200 FoU-årsverk fra 2013 til 2015. To tredjedeler av veksten gjaldt FoU-årsverk utført av forskere og annet faglig personale, mens en tredjedel av veksten fant sted blant det tekniske og administrative personalet.

Driftsutgifter til FoU i universitets- og høgskolesektoren i 2013 og 2015 etter fagområde.

Kilde: NIFU/FoU-statistikk

Medisin og helsefag er største fagområde

I 2015 ble over en tredjedel av driftsutgiftene til FoU brukt ved enheter klassifisert under fagområdet medisin og helsefag. Dette var en litt høyere andel enn i 2013, og halvparten av disse utgiftene var knyttet til universitetssykehusene. I absolutte tall var veksten i toårsperioden nær én milliard kroner innenfor dette fagområdet. Også for samfunnsfag var det stor vekst i perioden. 25 prosent av FoU-utgiftene var relatert til samfunnsvitenskap i 2015, en økning fra 23 prosent i 2013. Økningen fra 2013 som skyldes særlig veksten ved Høgskolen i Oslo og Akershus som følge av at AFI og NOVA har blitt del av lærestedet. Matematikk og naturvitenskap utgjorde 17 prosent av FoU-utgiftene (18 prosent i 2013). Som vist i figuren over var det nedgang i FoU-utgiftene innenfor

humaniora og lite nominell vekst innenfor teknologi. Landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin er det minste fagområdet, med 2 prosent av sektorens driftsutgifter til FoU.

Den største realveksten var innenfor landbruksfag- og fiskerifag og veterinærmedisin, etterfulgt av samfunnsvitenskap, medisin og helsefag, matematikk og naturvitenskap. Innenfor humaniora og teknologi var det en realnedgang i FoU-utgiftene fra 2013 til 2015.

Se flere resultater i [FoU-statistikkbanken](#). Spørsmål om FoU-undersøkelsen i universitets- og høyskolesektoren kan rettes til Kaja.Wendt@nifu.no, mobil 996 31 554.

Hvert år utarbeides det totaltall for ressursinnsatsen i forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norge. I universitets- og høyskolesektoren er det hovedundersøkelse annethvert år (oddetallsår). NIFU har statistikkansvaret for universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, mens Statistisk sentralbyrå har ansvaret for næringslivet. NIFU sammenstiller dataene til den totale FoU-statistikken for Norge. Statistikken utarbeides på bakgrunn av OECDs retningslinjer i den såkalte Frascati-manualen og inngår i OECDs og Eurostats databaser for Science & Technology.

Forespørsler om universitets- og høyskolesektoren kan rettes til Kaja.Wendt@nifu.no, tlf. 996 31 554, om instituttsektoren til Bo.Sarpebakken@nifu.no, tlf. 960 94 042, og om helseforetakene til Ole.Wig@nifu.no, tlf. 960 94 024. For mer informasjon om FoU i næringslivet, kontakt Frank.Foyn@ssb.no, tlf. 21 09 46 88, Kristine.Langhoff@ssb.no, tlf. 21 09 43 91 eller Harald.Fondevik@ssb.no, tlf. 21 09 47 51.

Den nasjonale FoU-statistikken for Norge publiseres av NIFU <http://www.nifu.no/> og Norges forskningsråd <http://www.forskningsradet.no/>. I FoU-statistikkbanken gis brukerne mulighet til selv å velge tabeller og data: <http://www.nifu.no/statistikk/databaser-og-registre/fou-statistikkbanken/>. Detaljert statistikk for næringslivet publiseres av Statistisk sentralbyrå <http://www.ssb.no/>.
